

Första läsningen: **Vish 6:12-16** (*Man finner henne om man bara vill söka*)

En vänlig, klok, uppmärksam kvinna som gärna söker sin mans blick och vill vara med honom – är det inte *drömhustrun*? Precis så är *Visheten*, vill denna läsning säga oss. Vishet är inte att vara ett geni som Salomo, professor i filosofi eller stormästare i schack, utan att kunna *se sig omkring och tänka sig för, vara empatisk, rättvis, skynda långsamt*. Gud vill komma oss till mötes i vår goda vilja och skänka nyttiga insikter. Morgonen (v. 14) är en nykter tid då man får ordning på tankarna, den bästa stunden för bön. Att vakna tidigt för att man oroar sig för ett svårt möte är utmärkt. Det ger tillfälle att tänka ut en strategi – med Gud.

Andra läsningen: **1 Thess 4:13-18** (*Jesus skall föra till sig de avlidna tillsammans med honom*)

(Alternativ, kortare läsning: 1 Thess 4:13-14)

”Din död förkunnar vi, Herre, och din uppståndelse bekänner vi, *till dess du återkommer i härlighet*” – så ber vi i mässan. Paulus och de första kristna levde i *ett brinnande hopp* om Jesu snarliga återkomst. När den ska ske vet ingen (1 Thess 5:1 ff; jfr Matt 24:37-44, Mark 13:35, 2 Pet 3:10, Upp 3:3, 16:15). Jesus själv sa att han inte visste det, bara Fadern (Mark 13:32). Jesu återkomst dröjer men den kommer. Paulus konkreta föreställningar om hur det ska gå till bygger på vad Jesus har sagt (v. 15 – här får vi ett Jesusord som inte finns i evangelierna). Beskrivningen vill understryka att återkomsten blir *verklig*, ingen kommer att missuppfatta den.

Evangelium: **Matt 25:1-13** (*Brudgummen är här, kom ut och möt honom!*)

Jesus varnar här mot halvhjärtad fromhet. Sanningen är ju att de oförståndiga flickorna inte brydde sig om hans sak. Därför tänkte de sig inte för och satsade inte på att det kunde bli jobbigt. Tänk om de förståndiga flickorna hade delat sin olja med de dåraktiga av ren snällhet, hade det ökat deras motivation? Knappast, de hade nog tappat tålmodet redan vid 22-tiden: ”Vill den där brudgummen låta oss vänta halva natten? Vad är det för stil? Han kan hålla sin fest för sig själv!” Om man bärs av en sådan attityd i botten missar man himlen. Därför var det ganska förståndigt gjort av de förståndiga flickorna att *inte* dela sin olja med dem. Frälsningen beror på hjärtats inriktning, trons val har en personlig sida som inte kan delas med andra. Du ska inte bli delaktig i deras slarv och så komma för sent till festen med dem, bli inte medberoende i synd. Herren lär oss här en viss ”obarmhärtighet” som är berättigad.

Jesus visste att återkomsten skulle dröja. Därför, sa han, kommer *kärleken att kallna hos de flesta. Men den som håller ut till slutet skall bli räddad* (Matt 24:12-13).

Oh when the saints go marching in... Lord, I want to be in that number!

MÅNDAGEN I 32 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Vish 1:1-7** (*Herrens ande uppfyller världen*)

Denna vecka ska vi ägna oss åt Vishetens bok. Den vill visa att Israels tro inte är underlägsen den hellenistiska (grekiska) filosofin. Gud ger *den sanna visheten* åt dem som inte genom att ”sälja sig åt synden” (jfr v. 4) dåraktigt förkastar sina liv. Vishet går inte ihop med svek, eftersom Gud hör och ser allt vad människor har i sinnet. Den gör människan moraliskt god, ty den *är en ande som älskar människan* (v. 6) – författaren personifierar visheten på ett poetiskt sätt och gör den till en bild av Gud. De politiskt maktiga (v. 1) behöver framför alla andra lyssna till Guds röst, och därför ber vi så ofta för dem i mässans förböner (jfr 1 Tim 2:1 ff).

Evangelium: **Luk 17:1-6** (*Om din broder ångrar sig, så förlåt honom*)

Tre olika Jesusord utan omedelbart samband radas upp här: en varning mot förförelse av barn (att leda bort dem från tron, eller att förgripa sig på dem), en uppmaning att alltid vara beredd att förlåta en ångrade medkristen, samt ett optimistiskt ord om att även den minsta gnutta av äkta tro kan förvandla världen. En gemensam nämnare finns inte här, predikanten får välja ett av dessa teman. Det rör sig om omistligt traditions gods som Lukas känner sig förpliktad att ha med. Han gör inga försök att utveckla orden närmare med berättelser eller liknelser från Jesu övriga undervisning (det hade han säkert kunnat, som i kapitlen innan). V. 2: att kastas i havet med en kvarnsten kring halsen är en grotesk bild (stenen, som hade ett hål i mitten och vreds runt av dragdjur, vägde många hundra kilo). Den är en av Jesu effektfulla överdrifter (jfr Luk 6:41 f) som ska skaka om lyssnarna och understryka **syndens allvar**. Bilden ska inte tas bokstavligt. Vi dränker inte pedofiler, även om vi kokar av ilska över vad de gör.

Se till att ni inte föraktar någon enda av dessa små. Jag säger er att deras änglar i himlen alltid ser min himmelske faders ansikte (Matt 18:10).

TISDAGEN I 32 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Vish 2:23 – 3:9** (*I dåraktiga människors ögon är de döda; men de är i frid*)

Med hjälp av texter som den här blir de tidiga kristnas och Jesu egen orädda inställning till döden begriplig. Den rättfärdige som dödas oskyldigt är en *brännoffergåva*, sägs det här. Tanken att Jesus genom sin undergång kunde *sona* andras synder (Jfr Jes 53:5) ligger nära, liksom Paulus vilja att för kyrkans bästa, i sitt eget kött, lida *vad som ännu fattas i Kristi lidanden* (Kol 1:24). Kristna ska vara levande och heliga tempeloffer som behagar Gud (jfr Rom 12:1), säger han. Om Jesus själv har känt till Vishetens bok, som skrevs på

grekiska och användes i diasporajudendomen i Egypten, vet vi inte, men Paulus måste ha känt den (jämför t.ex. Vish 12:12 och 15:7 med Rom 9:19-23 och särskilt insikten om Guds existens i Vish 13:1-9 med Rom 1:19-23). De tidiga kristna citerade ofta denna bok – den helige Augustinus mer än 800 gånger! – den var för dem som ett porträtt, en förutsägelse av **Jesus, den lidande och uppståndne Messias**. Det förstår man lätt.

Evangelium: **Luk 17:7-10** (*Vi har bara gjort vad vi är skyldiga att göra*)

Vi som förstår att kommendera dem som hjälper oss, våra barn, våra anställda eller volontärer, våra biträden och servicemedarbetare (i församlingen eller ute i samhället), ska inte tro att vi är i en högre position inför Gud än vad de är ("Jag är kontorschef, varför skulle jag delta i en städdag?"). Andra går runt med bittra tankar: "Varför får jag aldrig tack för mina insatser i kyrkan?" Vill jag ha medalj? Jesus kom med Guds rike och fick korset som tack! Med åren kommer kanske insikten: *jag var och är i sanning en oduglig tjänare!* Men eftersom Guds rike byggs upp av Gud, inte av mig, så finns ingen plats för förtvivlan. Och absolut inte för bitterhet: i själva verket gläder sig Gud över alla mina, även ofullkomliga, insatser. TROHETEN, inte resultaten räknas. De trogna tjänarna, som verkar till sista timmen, ska få erfara Herrens tacksamhet: *Sannerligen, han skall fästa upp sina kläder och låta dem lägga sig till bords och själv gå och passa upp dem* (Luk 12:37).

Du har varit god mot din tjänare, Herre, som du har sagt (Ps 119:65).

ONSDAGEN I 32 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Vish 6:1-11** (*Lyssna, konungar, och kom till insikt!*)

Med makt följer ansvar. Varje ledarskap står under Guds dom – *domen blir hård över höga herrar* (v. 5). Det här är lite som medeltidens *kungaspegel*, dvs. de kristna makthavarnas instruktioner att verka för det allmänna bästa, enligt Gud sinne. I vår tid anser vi inte att en *envåldshärskare* (v. 9) kan ha lika stor kompetens som en folkvald församling. Därför har vi demokrati. Men var är demokratins kungaspegel? Om folket – dvs. du och jag – styr, då är denna läsnings ord personligt riktade till **oss**. Då väntar **oss en sträng granskning** (v.8) för vårt användande av rösträtten, vårt sätt att hålla oss uppdaterade om samhällsfrågor, samt vår grad av samhällsengagemang.

Evangelium: **Luk 17:11-19** (*Bara den här främlingen har vänt tillbaka för att ge Gud äran*)

Som så ofta lyfter Lukas fram en samarier som en positiv gestalt (jfr t.ex. Luk 10:33; Apg 8:14f). Judarna såg ner på detta folk och ansåg dem vara kättare, ja fiender. Så vill evangelisten visa hur Jesus finner tro och tacksamhet utanför judiska folket, ett av hans (och Paulus) älsklingsteman. Det här sker när Jesus vandrar på gränsen mellan judiskt och

samariskt land. Gruppen av spetälska kan mycket väl ha varit blandad, en liten utsatt ”ekumenisk” grupp, där man hjälpte varandra med det dagliga, oavsett trostillhörighet. Alla tio botas av Jesus - hans nåd begränsas inte heller i dag av katolska kyrkans gränser! Vi ser att endast den ”heretiske” mannen återvänder till Jesus med sitt tack. Det hjälper föga att man bekänner den sanna tron, om man glömmer att *ge Gud ära* (v.18). Stör det dig inte när du ser frikyrkliga kristna jubla över Jesus med hög röst, medan du själv knappt orkar mumla med i mässan, än mindre sjunga med i psalmerna?

Prisa honom med tamburin och dans... med strängospel och flöjt (Ps 150:4).

TORSDAGEN I 32 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Vish 7:22 – 8:1** (*Visheten är ett återsken av det eviga ljuset*)

Visheten, Guds gåva, kläds här i ett överdåd av poetiska bilder: hon är en kvinna, men även en ande, ”av den tunnaste materia” (v. 23) – finare kan det inte bli. Bokens författare, förtrogen med grekisk filosofi, som han inte ser som en motsats till den judiska tron, är övertygad om harmonin mellan det **heliga** och det **förnuftiga** (v.22). Det motsvarar den katolska synen att det ”övernaturliga” (dvs. det som överträffar, övertrumfar, förädlar, den skapade naturen och hör till Guds, nådens, ”sfär”) på inget sätt ”konkurrerar ut” den mänskliga naturen utan tvärtom **fullkomnar** den. Guds nåd, hans närvaro, hans kraft står aldrig ”i vägen” för vår självständighet utan gör vår frihet möjlig, bär den och stärker den. Enkelt sagt: ju mer Gud får plats, desto mer får vi plats. *Ateismens* fundamentala misstag är att uppfatta Gud som en ”begränsning” av människans frihet).

Evangelium: **Luk 17:20-25** (*Guds rike är inom er*)

Både Jesus och apostlarna varnar för dem som anser att de kan beräkna tiden för hans återkomst i härlighet (1 Thess 5:1 ff; jfr Mark 13:35; 2 Pet 3:10; Upp 3:3; 16:15). Vår tids medier låter varenda jordbävning och varje väpnad konflikt utspela sig i våra vardagsrum. Nyhetsunderhållningen (”infotainment”) skapar lätt apokalyptiska känslor. Men Människosonens återkomst blir en så mäktig och kosmisk entré att ingen kan missuppfatta den (v. 24). Vi ska överlåta tidpunkten åt Gud. Han ska återkomma för att han lovat det. När han vill. Hans rike är *inom er* (v. 21), det kan även översättas: *mitt ibland er* eller *en dag plötsligt ibland er*. Vi ska inte heller ta våra sjukdomar och olyckor resp. hälsa och framgångar som ”tecken” på att något är fel eller rätt i vår gemenskap med Gud. Gud har inte ”bekräftat” min bön bara för att solljuset råkar falla in genom kyrkfönstret. Han har inte ”avvisat” bönen för att jag råkar vricka foten när jag går fram till kommunionen. Allt vi vet är att **han älskar oss och leder allt till vårt bästa**. Du behöver inte ”känna” Andens närvaro för att lita på att han är där. Det är en befriande tanke. Att tacka, hoppas och lova Jesus i lycka och olycka, att göra hans vilja i både regn och solsken – utan grubbel – är en äkta kristen inställning!

Herre... jag ägnar mig inte åt stora ting, åt det som övergår mitt förstånd (Ps 131:1).

FREDAGEN I 32 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Vish 13:1-9** (*Varför har de då inte redan funnit tingens härskare?*)

Alla människor som vill kan med blotta förnuftet inse **Skaparens nödvändiga existens** genom att rätt betrakta de skapade tingen och skapelsen i sin helhet (jfr Rom 1:19-23 och *Katolska kyrkans katekes*, nr. 31-35; 1147). Detta är vad man kallar **den naturliga teologin**. Naturens bok öppnar intellektets blick för varats oändliga vidder, vi rätar på oss och ser långt bort mot den horisont vi kan ana bakom allt (men inte fånga i språkets små kategorier). Själens lungor fylls med luft, hjärtat slår snabbare – vi vill lära känna *Den som har gett oss allt* och vänder oss med stor nyfikenhet till religionens värld. Varför gör inte alla det? (v. 9). Varför fokuserar man enbart på de skapade tingen? Varför läser man bara första akten i pjäsen?

Evangelium: **Luk 17:26-37** (*Likadant blir det den dag då Människosonen uppenbaras*)

Mera konkret kan Jesus inte beskriva sin återkomst än han gör det här. En flickas bröllop avbryts som av en bomb. Företagskontraktet man förhandlat fram med stora svårigheter ska undertecknas – en akut hjärtinfarkt stoppar armen och pennan trillar till golvet. Din stad står i lågor. Du vill som Lots hustru bara några sekunder se dig tillbaka och begråta vad du mist, eller gå ner och hämta dina tillhörigheter (jfr v. 31). Lots hustru blev till en saltstod (1 Mos 19:26), och inte heller du får tid att stanna upp. Jesu ord vill skaka om. Vi ser de skrämde lärjungarnas ansikten framför oss. De frågar i v. 37 "var" detta inferno ska äga rum (de menar väl var det ska börja). De darrar på läpparna, och vad kan vi göra, annat än darra med? Jesu svar är gåtfullt, men betyder väl: Guds straffande änglar ("gamarna") slår först till bland *de andligt döda* ("liket" = icke-troende som lever som om Gud inte fanns). Ett torrt konstaterande.

Förslag till fredagsoffer: Tacka Gud för hans rättvisa och be om hans förbarmande!

LÖRDAGEN I 32 VECKAN "UNDER ÅRET"

Vish 18:14-16; 19:6-9 (*En framkomlig väg höjde sig ur Röda havet*)

Vi är här mitt i Vishetsbokens avslutning, en enda lång historisk exposé över avgudadyrkarnas straff. *Förgöraren* från 2 Mos 12:23 utförde Guds dom mot det förhärdade egyptiska folket men skonade de förslavade hebreerna. Bilden av det befriade folket som hoppade likt lössläppta lamm över en grönskande havsbotten – när Röda havet

delat sig på Moses befallning – är unik i Bibeln. Den nuddar vid framtiden: längtan efter det messianska riket (jfr Jes 35:6).

Evangelium: **Luk 18:1-8** (*Gud skall låta sina utvalda få sin rätt när de ropar till honom*)

Lukas evangelium är en **böneskola**: vi får många exempel på bön, och liknelser om hur en kristen bör be. Denna liknelse manar oss att be ihärdigt utan att ge upp (jfr Luk 11:5-8). Sista meningen kastar ett pessimistiskt, dystert ljus över scenen. Tanken är: Gud bryr sig självklart långt mer om våra behov än den gudlöse domaren om änkans rätt ... men bryr människorna sig om Guds godhet? Vi förstår vad Jesus menar: överallt där de envisa gummornas barnbarn har sekulariserats och inte längre ber på sina bara knän om Guds hjälp, då drar en andlig skugga över jorden. Förblir rättsordningen stabil utan Gud, dvs. när ingen transcendent förankring för gott och ont finns kvar? Vad hindrar då maktens herrar att i relativistisk anda vända upp och ner på rätt och fel och lagstifta helt som de vill (möjligen med folklig majoritet bakom sig)? Om ingen *rättskänsla* är kvar, ingen fruktan för den sanne Gudens dom, då kommer desperata minoriteter att ta sin tillflykt till terror eller korruption. De nöjer sig inte med att tjata, som änkan i liknelsen. Detta är världen utan Gud. Så kan det se ut när Människosonen återkommer.

Gång på gång har jag talat till er, men ni ville inte lyssna (Jer 25:3).
